

Četrtek, 15. januar 2015

P8_TA(2015)0014

Svoboda izražanja v Turčiji: nedavne aretacije novinarjev in vodstvenih delavcev v medijskih hišah ter načrten pritisk na medije**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. januarja 2015 o svobodi izražanja v Turčiji: nedavne aretacije novinarjev in vodstvenih delavcev v medijskih hišah ter načrten pritisk na medije (2014/3011(RSP))**

(2016/C 300/09)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Turčiji,
  - ob upoštevanju sklepov Sveta za splošne zadeve z dne 16. decembra 2014,
  - ob upoštevanju izjave komisarja za človekove pravice Sveta Evrope z dne 15. decembra 2014,
  - ob upoštevanju skupne izjave podpredsednice Komisije/visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko in komisarja za evropsko sosedsko politiko in širitvena pogajanja z dne 14. decembra 2014,
  - ob upoštevanju poročila o napredku Turčije za leto 2014 z dne 8. oktobra 2014,
  - ob upoštevanju poročila Komisije o napredku Turčije (2014-2020) z dne 26. avgusta 2014,
  - ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah iz leta 1996, zlasti člena 19,
  - ob upoštevanju člena 123(2) in 123(4) Poslovnika,
- A. ker je turška policija 14. decembra 2014 aretirala novinarje in vodstvene delavce v medijskih hišah, med njimi glavnega urednika časopisa Zaman, Ekrema Dumanlija, in generalnega direktorja skupine za radiodifuzijo Samanyolu, Hidayeta Karaca; ker je sodnik v Istanbulu izdal nalog, v katerem navaja, da sta v kazenski preiskavi zaradi oblikovanja organizacije, ki naj bi „s pritiskom, zastraševanjem in grožnjami poskusila prevzeti državno oblast“, in to „z lažmi, kratenjem svobode državljanom in ponarejanjem dokumentov“;
- B. ker je bilo veliko oseb, aretiranih decembra 2014, izpuščenih; ker je sodišče v Istanbulu 19. decembra 2014 najavilo pogojni izpust Ekrema Dumanlija s prepovedjo potovanja, dokler kazenska preiskava ne bo zaključena, in ker je Hidayet Karaca še vedno zaprt, dokler preiskava ne bo zaključena; ker je 31. decembra 2014 sodišče v Istanbulu zavrnilo ugovor tožilca zoper izpust Ekrema Dumanlija in sedem drugih oseb;
- C. ker je odziv vlade na obtožbe o korupciji decembra 2013 vzbudil hud dvom v neodvisnost in nepristranskost sodstva ter pokazal na naraščajočo nestrpnost do politične opozicije, javnih demonstracij in kritičnih medijev;

Četrtek, 15. januar 2015

- D. ker je v Turčiji že veliko število zaprtih novinarjev in novinarjev, ki čakajo na sojenje, pritisk na medije pa se v zadnjih letih samo še povečuje, tudi pritisk na lastnike in vodstvene delavce medijskih hiš kot tudi na spletne in družbenomedijske platforme; ker so ustrahovalne izjave politikov in sodni postopki zoper kritične novinarje, skupaj z lastniško strukturo medijskega sektorja, privedli do razširjene samocenzure med lastniki medijev in novinarji ter do odpuščenja novinarjev; ker obtožnice turške vlade proti novinarjem v glavnem temeljijo na protiterorističnem zakonu (TMK) in členih kazenskega zakonika, ki se nanašajo na „teroristične organizacije“;
- E. ker je 6. januarja 2015 policija v Diyarbakirju aretirala nizozemsko dopisnico Frederike Geerdink in jo zaslila, po posredovanju nizozemskega ministra za zunanje zadeve, ki je bil takrat ravno na obisku Turčije, pa še isti dan izpustila, 7. januarja 2015 pa drugega nizozemskega novinarja, Mehmeta Ülgerja, aretirala ob odhodu na istanbulskem letališču, ga zaslila na policijski postaji, pozneje isti dan pa izpustila;
- F. ker je spoštovanje pravne države in temeljnih pravic, vključno s svobodo izražanja, jedro vrednot EU, ki se jim je Turčija uradno zavezala s svojo prošnjo za članstvo v EU in z njim povezanimi pogajanjmi ter s svojim članstvom v Svetu Evrope;
- G. ker so EU in njene države članice močno kritizirale aretacije 14. decembra 2014 in izjavile, da „niso skladne z evropskimi vrednotami in s svobodo medijev“; ker je predsednik Erodgan odločno zavrnil kritiko Evropske unije;
1. obsoja nedavne policijske racije in pridržanja številnih novinarjev in predstavnikov medijev v Turčiji, do katerih je prišlo dne 14. decembra 2014; poudarja, da ta dejanja postavljajo pod vprašaj spoštovanje pravne države in svobode medijev, ki je osrednje načelo demokracije;
  2. opominja, da je svoboden in pluralen tisk bistven sestavni del vsake demokracije, kot so tudi dolžno pravno postopanje, domneva nedolžnosti in neodvisnost sodstva; zato poudarja, da je treba glede na ta nedavna pridržanja v vseh primerih (i) zagotoviti zadostne in pregledne informacije o obtožbah proti obtožencem, (ii) obtožencem zagotoviti popoln dostop do obremenilnih dokazov in polno pravico do obrambe ter (iii) zagotoviti primerno obravnavo zadev, da bi brez odlašanja in nedvoumno ugotovili resničnost obtožb; opozarja turške oblasti, da je treba posvetiti izredno pozornost obravnavanju medijev in novinarjev, saj sta svoboda izražanja in svoboda medijev osrednjega pomena za delovanje demokratične in odprte družbe;
  3. izjavlja, da je zaskrbljen zaradi nazadovanja pri demokratičnih reformah, zlasti zaradi vse manjše strpnosti vlade do javnih protestov in kritičnih medijev; s tem v zvezi ugotavlja, da aretacije dne 14. decembra 2014 spadajo v obžalovanja vreden vzorec povečevanja pritiska na časopisne in medijske hiše ter njihovega omejevanja, vključno z internetnimi družbenimi mediji in forumi; je seznanjen, da se v Turčiji nesorazmerno pogosto prepovedujejo spletna mesta; obžaluje, da so številni novinarji v priporu v predkazenskem postopku, s čimer so dejansko kaznovani, in poziva turške pravosodne organe, naj čim prej pregledajo in obravnavajo te primere;
  4. poziva Turčijo, naj si prizadeva za reforme, ki bodo omogočile ustrezen sistem nadzora in ravnotežja, s katerim bo v celoti zagotavljala svobodo, tudi svobodo misli, izražanja in medijev, demokracijo, enakopravnost, pravno državo in spoštovanje človekovih pravic;

Četrtek, 15. januar 2015

5. poudarja pomen svobode tiska in spoštovanja demokratičnih vrednot za širitveni proces EU; poudarja, da so številne določbe turškega pravnega okvira in njihova razlaga s strani sodnih organov še naprej ovira za svobodo izražanja ter med drugim medijsko svobodo; opozarja, da sta svoboda izražanja in pluralnost medijev v osrčju evropskih vrednot ter da je neodvisni tisk ključni element demokratične družbe, saj državljanom omogoča, da se dejavno in informirano vključujejo v skupne procese odločanja, ter tako krepi demokracijo; s tem v zvezi poziva turško vlado naj prednostno obravnava svobodo medijev in vzpostavi primeren pravni okvir, ki bo zagotovil pluralizem v skladu z mednarodnimi standardi; poziva tudi, naj se konča pritisk na kritične medijske hiše in novinarje in njihovo ustrahovanje;
  6. ugotavlja, da akcijski načrt za preprečevanje kršitev Evropske konvencije o človekovih pravicah ne predvideva revizije vseh določb protiterorističnega zakona ali kazenskega zakonika, ki se uporabljajo za omejevanje svobode izražanja; poudarja, da je treba te zakone nujno spremeniti;
  7. poudarja, da se v skladu s sklepi Sveta z dne 16. decembra 2014 v instrument za predpristopno pomoč (IPA II) za obdobje 2014–2020 uvaja večja skladnost med finančno pomočjo in splošnim doseženim napredkom pri izvajanju predpristopne strategije, tudi polno spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin;
  8. poziva, naj se v okviru instrumenta za predpristopno pomoč nameni več pozornosti neodvisnim medijem; nadalje poudarja, da je s tem v zvezi pomembno podpirati tudi organizacije civilne družbe, saj lahko le pregledna in dobro delujoča civilna družba gradi zaupanje med različnimi sestavnimi deli dinamične in demokratične družbe;
  9. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter vladi in parlamentu Turčije.
-